

WP6 มิตินโยบายและการสื่อสารเชิงรุก

ประเด็นมุ่งเป้า: ประเทศไทยปลอดภัยจาก PM2.5

มิติการดำเนินงาน: WP6 มิตินโยบายและการสื่อสารเชิงรุก

WP6-2

กอง/กลุ่ม/ภารกิจ: ภาท.

ชื่อโครงการ: การเพิ่มประสิทธิภาพ นวัตกรรม และการสื่อสารเชิงรุกในแผนนโยบายระดับจังหวัดเพื่อจัดการฝุ่น PM2.5 ในภาคเหนือตอนบน: แม่ฮ่องสอน ลำปาง เชียงใหม่ และลำพูน

ชื่อหัวหน้าโครงการ : รศ. ดร.อรรณญา ศิริพล

หน่วยงานที่สังกัด: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คณะทำงานแผนงานเป้าหมายสำคัญตามยุทธศาสตร์ ววน. ประเด็น ประเทศไทยปลอดภัยจาก PM2.5 (เป้าหมาย 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน) ดานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
มิตินี้ให้ความเห็นชอบต่อโครงการในการประชุม ครั้งที่ 1/2568
เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2568

พื้นที่ดำเนินการ (ตำบล อำเภอ จังหวัด)

4 จังหวัดภาคเหนือตอนบนฝั่งตะวันตก (จ.เชียงใหม่, แม่ฮ่องสอน, ลำพูน, ลำปาง รวม 17 อำเภอ)

การตอบเป้าหมายเชิงกลยุทธ์: (ระบุจำนวน เชิงปริมาณ)

- 1. ลดจำนวนวันที่ค่าฝุ่น PM2.5 เกินมาตรฐานในพื้นที่จังหวัดเชียงรายและน่านไม่เกิน 50 วัน/ปี

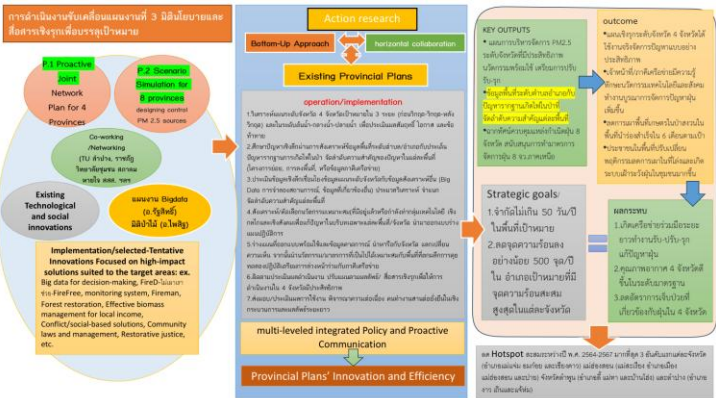
กลุ่มเป้าหมายผู้ได้รับประโยชน์

ทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ส่วนกลางและท้องถิ่น ภาคประชาสังคม ประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย

หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง/ร่วมดำเนินการ:

5 ภาคส่วน ภาครัฐ วิชาการส่วนกลางและท้องถิ่น ภาคเอกชน ประชาสังคม และชุมชนท้องถิ่น

Input / นวัตกรรม	Process / กระบวนการ	Output / ผลผลิต	Outcome / ผลลัพธ์		Impact / ผลกระทบ
			User / ผู้ใช้ประโยชน์	การเปลี่ยนแปลง / Change	
1. แผนนโยบาย แผนปฏิบัติการการจัดการ PM2.5 ระดับจังหวัดของ 4 จังหวัดที่มีอยู่เดิม 2. Model ควบคุมแหล่งกำเนิด PM 2.5 เพื่อกำหนดมาตรการการจัดการจังหวัดเชียงใหม่ 3. นวัตกรรมเทคโนโลยี นวัตกรรมเชิงกลไก และเชิงสังคมที่มีอยู่จากผลงานวิจัยที่ผ่านมาของเครือข่ายความรู้ต่างๆ 4. แผนการจัดการปัญหาหมอกควันด้วยนวัตกรรมของวิชาการของ มช 5. ความรู้ท้องถิ่น นักวิชาการสถาบันการศึกษาท้องถิ่นภาคประชาสังคม หน่วยงานอิสระใน 4 จังหวัด	1. วิเคราะห์แผนที่มียูเอเดิมของจังหวัด 4 จังหวัดเป้าหมายใน 3 ระยะ (ก่อนวิกฤต-วิกฤต-หลังวิกฤต) และในระดับต้นน้ำ-กลางน้ำ-ปลายน้ำ เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ โอกาส และข้อท้าทาย 2. สกัดปัญหาเชิงลึกผ่านการสังเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ระดับตำบล/อำเภอกับประเด็นปัญหารากฐานการเกิดไฟในป่า จัดลำดับความสำคัญของปัญหาในแต่ละพื้นที่ (โครงการย่อย, การลงพื้นที่, หรือข้อมูลภาคีเครือข่าย) 3. ประเมินข้อมูลเชิงลึกเชื่อมโยงข้อมูลแผนระดับจังหวัดกับข้อมูลสังเคราะห์อื่น (Big Data การจำลองสถานการณ์, ข้อมูลที่เกี่ยวข้องอื่น) ประมวลวิเคราะห์ จำแนก จัดลำดับความสำคัญและพื้นที่ 4. คัดเลือกนวัตกรรมเหมาะสม(ที่มีอยู่แล้วหรือกำลังทำกลุ่มเทคโนโลยี เชิงกลไกและเชิงสังคมเพื่อแก้ปัญหาในบริบทเฉพาะแต่ละพื้นที่/จังหวัด นำมาออกแบบวางแผนปฏิบัติการ 5. ร่างแผนที่ออกแบบพร้อมใช้และข้อมูลคาดการณ์นำหรือกับจังหวัด แลกเปลี่ยนความเห็น จากนั้นนำนวัตกรรม/มาตรการที่เป็นไปได้เหมาะสมกับพื้นที่ที่ตกผลึกการคุยทดลองปฏิบัติเตรียมการล่วงหน้าร่วมกับภาคีเครือข่าย 6. ติดตามประเมินผลดำเนินงาน ปรับแผนตามผลลัพธ์/ สื่อสารเชิงรุกเพื่อการดำเนินงานใน 4 จังหวัดที่มีประสิทธิภาพ 7. ประเมินผลการใช้งาน พิจารณาความต่อเนื่องคนทำงานสานต่องานในเชิงกระบวนการและผลลัพธ์ระยะยาว	ลดจำนวนวันที่ค่าฝุ่น PM2.5 เกินมาตรฐานในพื้นที่ดำเนินการไม่เกิน 50 วัน/ปี	ทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ส่วนกลาง และท้องถิ่น ภาคประชาสังคม ประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย	- แผนเชิงรุกระดับจังหวัด 4 จังหวัดได้ใช้งานจริงจัดการปัญหาแบบประสิทธิภาพ - เจ้าหน้าที่/ภาคีเครือข่ายมีความรู้ทักษะนวัตกรรมเทคโนโลยีและสังคมทำงานบูรณาการจัดการปัญหาฝุ่นเพิ่มขึ้นต่อเนื่องระยะยาว - ประชาชนในพื้นที่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมลดการเผาในที่โล่งและเกิดระบบเผารองฝุ่นในชุมชนมากขึ้น - คุณภาพอากาศใน 4 จังหวัดดีขึ้นในระดับมาตรฐาน ลดอัตราการใช้ยาที่เกี่ยวกับฝุ่นใน 4 จังหวัด	- เกิดเครือข่ายร่วมมือระยะยาวทำงานรับ-ปรับ-รุกแก้ปัญหาฝุ่น - ทำให้คุณภาพอากาศในพื้นที่ดีขึ้น

ประเด็นมุ่งเป้า: ประเทศไทยปลอดภัยจาก PM2.5

มิติการดำเนินงาน: มิตินโยบายและการสื่อสารเชิงรุก

กอง/กลุ่ม/ภารกิจ: ศูนย์เชี่ยวชาญนวัตกรรมเกษตรสร้างสรรค์ วว.

ชื่อโครงการ:.....การจัดทำนโยบายการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการบริหารจัดการ PM2.5 ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ น่าน และแพร่.....

ชื่อหัวหน้าโครงการ : นางสาวรจนา ตั้งกุลบริบูรณ์.....

หน่วยงานที่สังกัด:สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.)

พื้นที่ดำเนินการ (จังหวัด)

จ.เชียงใหม่ ได้แก่ อ.แม่แจ่ม อ.สันกำแพง อ.แม่ว้าง อ.เชียงดาว อ.จอมทอง อ.ไชยปราการ อ.อมก๋อย อ.ดอยเต่า อ.ฮอด อ.หางดง อ.ดอยสะเก็ด อ.แม่ริม อ.สะเมิง อ.แม่อาย อ.ฝาง อ.แม่แตง และ อ.แม่ออน
จ.น่าน ได้แก่ อ.แม่จริม อ.บ่อเกลือ อ.บ้านนา อ.นาหมื่น อ.น่าน อ.เวียงสา และ อ.ท่าวังผา
จ.แพร่ ได้แก่ อ.ลอง อ.วังชิ้น อ.เมืองแพร่ อ.สอง อ.สูงเม่น แล ะอ.ร้องกวาง

การตอบเป้าหมายเชิงกลยุทธ์: (จำนวน ต่อ พื้นที่ ระบุตำบล อำเภอ จังหวัด)

- 1. ลดจำนวน Hotspot (จากแหล่งกำเนิด PM2.5 จากการเผาในที่โล่ง) ที่ไม่ได้รับอนุญาต ไม่ให้เกิน 1,900 จุด/ปี จากเดิม 5,000 จุด/ปี ของพื้นที่โครงการ 3 จังหวัดเป้าหมาย (เชียงใหม่ น่าน และแพร่)

กลุ่มเป้าหมายผู้ได้รับประโยชน์ เกษตรกร ประชาชนทั่วไป หน่วยงานที่ดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง/ร่วมดำเนินการ:

- 1. มูลนิธิโครงการหลวง
- 2. สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16 กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
- 3. มูลนิธิไทยรักษ์ป่า
- 4. สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6 และ 7
- 5. ม. แม่ใจ-แพร่

นวัตกรรม	กระบวนการ	ผลผลิต	ผลลัพธ์	ผลกระทบ
มาตรการการจัดการดินอย่างยั่งยืน จากศักยภาพความหลากหลายทางชีวภาพในดินเพื่อสร้างความเป็นอยู่ที่ดีด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม จากโครงการ SOILGUARD ผลของการเกษตรกรรมเชิงเดี่ยว/เกษตรแบบยั่งยืนต่อความหลากหลายทางชีวภาพในดิน บทบาทของจุลินทรีย์ดินต่อความอุดมสมบูรณ์ของดิน ระบบวนเกษตรที่ใช้ไม้คอร์ไรซ่า สำหรับส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืช และเป็นเห็ดป่าสำหรับการบริโภค ระบบเกษตรอินทรีย์สร้างมูลค่าเพิ่มสำหรับสินค้าเกษตร การจัดการดินและปุ๋ยที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่	ประยุกต์ใช้มาตรการการจัดการดินอย่างยั่งยืนเพื่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่เกษตรเชิงเดี่ยวที่มีการเผาไหม้ เป็นระบบเกษตรยั่งยืน เช่น วนเกษตร และเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น ด้วยการสร้างเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืน และการสื่อสารเชิงรุกเพื่อนำนโยบายไปใช้ประโยชน์ - ถ่ายทอดองค์ความรู้/ส่งเสริมการนำองค์ความรู้การนำไปปฏิบัติ - เก็บข้อมูลระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ พืชพันธุ์ของดิน และระบบนิเวศบริการเปรียบเทียบในระบบวนเกษตร เกษตรเชิงเดี่ยว และป่าอนุรักษ์ ในพื้นที่เป้าหมาย 3 จังหวัด และความสัมพันธกับ PM2.5 - กำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนที่สามารถลด Hotspot และ PM2.5 - ติดตามและประเมินการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน จำนวน Hotspot และ PM2.5	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนที่ใช้สำหรับลดจำนวน Hotspot (จากแหล่งกำเนิด PM2.5 จากการเผาในที่โล่ง) ที่ไม่ได้รับอนุญาต ไม่ให้เกิน 1,900 จุด/ปี จากเดิม 5,000 จุด/ปี ของพื้นที่โครงการ 3 จังหวัดเป้าหมาย (เชียงใหม่ น่าน และแพร่) จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมแบบยั่งยืน	- สร้างความหลากหลายทางชีวภาพทางดิน เชื่อมโยงระบบนิเวศบริการ ที่สามารถสร้างความยั่งยืนที่ดีของมนุษย์ - เกิดความตระหนักถึง ความสำคัญของข้อมูลผลงานวิจัย - ลดปัญหาความเสื่อมโทรม และการชะล้างพังทลายของดิน	เกิดการเกษตรกรรมแบบยั่งยืน ลดกระทบกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม - ลดจำนวนวันที่ค่าฝุ่น PM2.5 เกินมาตรฐานไม่เกิน 50 วัน/ปี ของพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัด - ลดจำนวนสถิติผู้ป่วย COPD ที่แอดมิคครั้งแรกจากเหตุฝุ่น ไม่ให้เกิน 1,000 คน/ปี ของพื้นที่เป้าหมาย 8 จังหวัด

